El barri xinès.

Dos automòbils lliscaven silenciosos damunt la carretera asfaltada. Passàvem sota la fosca de les espesses branques dels arbres centellejadores.

La nit es duia: dolça, veritablement oliosa. amarada de perfums subtils, de clarors lluminoses, de ~~[illegible]~~ boscos ~~[illegible]~~ y ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ plens de silenci.

La petita Pepeta, semblava un pàrvol abandonat, amb els seus cabells ~~[illegible]~~ en ~~[illegible]~~ d'aquella hora.

Rodàvem lentament, per les avingudes ~~silenciosas~~ solitàries y albiràvem en passar, els rectangles lluminosos de les finestres.

Les aceres ~~del negre [illegible]~~ eren abandonades, buides y melancòliques, que

[illegible]

vibren en la mansa quietud de la vetlla.

Cremem parells cullaços que la poesia discreta protegeix.

Aspirem el perfum penetrant de jaçamí i dels taronjers silvestres. ~~Tot la~~ ciutat alcàmica sembla que reposi lliurada a una letargia d'ella, vetllada pel brisa d'hiv? lleugera de l'alba; gravada per l'onc llunta del Pacífic.

Tot convida a explorar-se ~~solamente~~ en presumptions d'amor romàntic i juvenil. No cal res que la caricia d'aquesta nit austral, per a omplir el pit de desig i el llavi de suspiris.

Estimem, dins la terra

3/ feconda i flaírosa.

Estimen, estimen. Diuen les boscúries
xamuscades pel ventgal

Estimen, diu la cendra clarejant, amare-
da de ~~blanca blanca~~ groga, amb un vi vi-
vi de
sin prisa ~~que~~ ~~a acabar~~ neve de
fari ~~idea~~ ~~del cant~~ feta del reflex
l'horitzó misterios, perque un ~~moment~~ magnífic
~~d'un blanc no~~ astral ~~que~~ (és baix
i forma un cardinal de clarun
vers l'infinit....

Una petita Clisca suau daurant
la lluminositat de l'aigua, i de cad-
cop de pagaia brotà un grapat d'estre
lles.

Tiemu la cantx bram: Llunyà
del gran Pacífic, eternament desert

Hi, i demanent retet en ondes i escenes semi-rosa.

Deixem enrera les belles arinyades, el passeig de mar, que segueix la gran curva natural de la badia, els bombolleiros florits y selecions, els jardins amb un llumar fons. . . .

* Sos endinsem en el barrixiró. Es trist, brut, estret ? fosc i malolent.

Oblidem la poesia i l'amor de la ciutat florida. Al dintell d'aquest barri fosc ens ~~amaga~~ amaga penetra invalix una vaga inquietut

Aquest carrers sinuosos portan ~~del~~ desconeixent el terri desgast de

5, quelques européens, fort inquiets ~~abrevés~~ de tot, curieux, ansiosos de nous sensations.

Les nostres cotes han apagat els fars i ~~disminuïx en la llu~~ rellentit, passen pausat pel a pas per un carrer trist a ambdós costats s'alienglaneen les casotes de fusta, vellos, envelats, fortes... gres

A la claror incerta d'una feble bumbeta fulgorosa, llegim: "We-Sy-~~Chan~~ Xang Tacenador", "Pegot", "Jan-Zu, Kshou" barber perruquer "Sy-Sen-Ne-- sortir.

Les cotes es detenen. Un parisien - que mena ek expedició i te un carrec important dins la magistratura -

6) baixa del primer estra: ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ells xiuxeja

- Esperem uns segons.

& S'escoltava com una onada entre els fulles d'una carota. Les aparences.

Rosalia esperava pacientment complets et la perspicacia del nostre guia, si vetlar de plaers, descobridor de sensacions.

~~[illegible]~~ Ara el veiem tornar. Ja comencem a tenir angoixa. Arriba com un neulet, passant a través de les gorets com un fantasma.

- Baixem i seguiu-me.

I tots, en to un xiscle de conspiradors, abandonem els cotxes

7 compatibles ~~del cotxe~~ i afronten el des-
conegut

El francès va davant, els ~~altres~~ altres
el seguim.

Entre dues cases ~~hi~~ hi ha un petit
espai lliure, pel cual es feltra el ~~nostre~~
~~guia~~ guia nostra. ~~El~~ Hi ha una
fosca ~~espessa~~ densa ~~que~~ El passadís es tan estret
que no podem ni perdre l'equilibri. Ara pro-
fundis podem avançar de front.

A la fi arribem a un petit frontis
pel la ~~banda~~ part de darrera de la casa
i de la ~~[illegible]~~ casa veines. Totes ens

8, medicament tancades. Allí, com en l'angost passatge, no hi llegim que ens ~~gui~~ orienti ni fresse que ens guiï;

Seguim encara a l'edat funcionari de Justícia, confiats en ~~les~~ ~~seves~~ abtitudes de cieró, de llans lenemoses.

— Per ~~aquí~~ aci — bleica — i ens dirigim al fons, seguint la veneta ~~xicxe~~ jàmtè del paisatge. ~~Trobem~~ Topem ~~aquels~~ ens ~~cogeaons~~ de pedra, ~~(Sa fèle india)~~, comencem a pujar en fila india.

— Lilen! — Certament! els ~~ones~~ tres ~~xo~~ ~~ones~~ ~~xo~~ ~~ones~~ ~~xo~~ ~~ones~~

9 Perquè de pressònts. estalonant el nostre geni:

– Atenció! sempre!

Ha tingut l'escalfor i segueix en nom passats? entre el cel i la terra, ~~altra~~. ~~Un~~ sense altra il·luminació que la dels estels accessoris. Deu ésser una galeria.

Consequentment amb aquests, que es delita trepitjar sense dir res (en altres l'home descobrí la nacionalitat

Roman allí on l'home trepitjat

10/ solitari, misteriós, paient, esmerçant-se en una ~~inuelta~~ missió d'espionatge o de vigilancia.

A la fi, atanyent la zona iluminada, es a dir una habitació gran, ~~A~~ nua, hinóspita. Les parets estan ~~aixpe~~ tapissades amb diaris xinesos. Pengen de sostre fumat, una llantia, que es prouxa ~~fetidi~~ ~~Con~~ ~~si~~ ~~e~~ ~~le~~ trist estança aparencies del ~~vai~~ interior de vaixell al mig del trangol.

Hi han dues o tres taules corjes, ~~fruts~~ cremades, sospitoses, cobertes d'una patina

11/ inoblidable, & les dites taules son vol
tades per caixons buits, dés prests a ser
vir de seient,

Ens rep un vell xinès, molt prim
amb obsequios. Les seves fesomies demun
cien, descompiances, demenes...

L'nostre (que ens acompanya) interpret explica al xi
nès, el nostre proposit de sopar ali.

El gran, gemeix, es retora, les mes, ostenta
un tremolor de cos, digne d'un tracat
en plena ruta. Sembla que nosaltres trac
tem de robarli el seu arros fat i el
seu peix podrit, de les seves marmitas (?)

12 Esguarda els seiets i les taules amb
amguniosa simpatia com si les nostres anques
i volse cobert de sedes riques i notes li
haguessin de profanar els claus agressius
i les llantiés dels seus mobles (inhospits)
— Em permeten que es llevi la capa?
s'he vetat sessegante del parisen.

I jo deixo deixar al meu mantell
de sede i plomes a les seues amables
mans, pero ell roman indecís, aguantant
la pelegrina europea, ~~entre els dits~~, no
sabent on penjar-la.

Ah pero, ara descubrim els diseres

13

penjàdors, — uns rodets vuits elevats da-
munt del paper de diari.

— Sempre — diu mentre pesca la pela de
sanament — me ~~fan les pomes~~ pempre fan tan bonàs!
Podem cove molt món, dubto que troba
penjadors mes luxosos!

Seiem al volt de la taula arrossegant
els bàrbers seients. En canen alguns. Llejem
~~amb grans rialles.~~ ~~Es~~ ~~prou amb s'estan~~ ~~ume~~ el rostre alterat ò les
mans tremoloses. Demana silenci amb el
seu ulls obliqués, llastimers. Ens mostra
uns portes hermeticament tancades, misteri-
sament silencioses.

Esforcets demanem:

– Que tens Sen-Fu?

– Te... te... taoto ("ells dormen)

Ah! – diu el cuer – es fumadors d'opi!

El xinès s'ha decidit finalment a ser-vir-nos una cassolada d'arroz blanc acompanyat d'una salsa. Aquest complement del «plat fort» es quelcom infernal, bosquejador. De un color indefinible i una flaire penetrant, barreja de peix podrit i d'aigua d'olives. Dins d'aquest líquid estrany floten uns trocets de substanci-

15/ gelatinos. ¿animals o vegetals? ~~No podem arribar a classi-~~
~~carlos mientre els animals~~ ni
animals, vegetals, o composició química?
No podem arribar a classificar-ho.

Malgrat tot, ho menjem amb gana
i el que es més extraordinari es que ho
trobem excelent.

Ten-En, els vigila constant-
ment. A cada esclamació nostra el
ajuntar les mans i suplica silenci.

Ala si finirà el sopar d'arros blanc
amb salsa d'arros podrit i cerezes

16 No podem aptenir les meuja nova.
Jure i ingiera que no te res esto menjivole.
Diu que el seu opiu no es atipar gent xerino-
losa. En canvi si volem fumar opi?. —
— No, no volem fumar. avui El nostre
guia desitja mostrar cosa nova «Una
sorpresa»

~~Si volen~~

Rendim ~~uns~~ capels i abrigalls.
Baixem i aixim per un nou corredor mis-
teriós, sense sortir dafora, fem via per
viaranys sordis, interminables, sovint enso-

17

pegueu amb ombres, que s'aplanent per deixar-nos el pas. Sentim a prop de galta, un (repugnant) bleix humà, ~~espantós~~.

Sembla que un peu descalç, s'ha es-estremit sota la meva sabata. ~~Jo l'imagino com un d'aquells monstruosos animalisis~~ ~~Amb animal mig-planta que gemen bote~~ ~~nts~~, no se sent però ni un respir, i les presències vagoroses desapareixen pense vostre.

Tot d'una tenemos dins d'una cambra, iluminada per una bombeta bleia, que escampa un raig groguós i

18 / Juert.

Portes i finestres son closes malgrat la calor.

Hi ha a l'estany algunes taules i algunes cadires. Mobles simples, ordinaris, que carenen de forma i de color.

Un estol de xinesos broten de la terra, invadeixen la carretera, ens volten sonrients. Llurs ulls oblics brillen i es bellugen en una vivacitat fantàstica.

19 / L'interprete parla i els responsables a l'Nova, no hi fa res d'entendre's, ~~no con~~ ~~Pedro~~ Xarramequejen pero no concreten.

Sin el interprete preocupat.

— ~~Han~~ Les d'ells vol carregar amb la responsabilitat.

* Alguns es dirigeix a il ~~surten~~

— Van a la reunió de ~~Ue Sey~~ ~~Xang~~ esclarís l'interprete. Les altres es que han per a vigilar-nos. Seuen ullets vius i estrenyats es rasseguit un a un no

20 perden cap dels nostres moviments.

La calor es cada cop asfixiant. Quin contrast aquesta cabrera infame amb la nit estellada, cuculla d'estels lluminosos, de brises suaves, de perfums embriagadors. Fins aquest cau infecte no pot arribar ni un raig d'argent de llum ni emanacions de flors

~~Pels~~ Només si hi (flaven) ulls! misèria!

Ah, veus-ho! We-Sy-Xang, gran personatge de la colònia xinesa, arrugat, solemne i desdenyós. ~~No sa~~ Respon a les nostres salutacions, sense somriure, (creu que no ho ha

2) fet mai) amb breus i sens moviments de cap.

~~les~~ Noves i llargues discusions ~~es repetexen~~ s'entaulen

Jo ignoro del que estracta, no cepeixo el que pressé el parisiene

Prou el layon ~~llis~~ i esmaltat, el gran Pacific ~~valent~~, immens cobert d'eterna ondulació, ~~els horitzons~~ que mori i renaix en brogit i en escume, el silenci armonios de la selva ---- 5 nosaltres (imbécils) así en aquest estan manet d'aire vellots d'enigmatics moments grans de pigmeus-hi coses que ells vendran a bon preu

Fora, ~~rien~~ sonriu la Natura eterna

2r dora, triumfa l'amor cobrí'edat sota
les verdes i espesses branques, ~~xx~~ pero en aquest
bosc ombrós en el qual ens estaríem a la
recerca de plaers il·lícits, tot rebutja la poesia
i la bellesa. solament s'hi hostatja la
misèria moral i les sensyacres...

Sembla que les negociacions van per bon
camí: El jove parisenc se'ns sembla estar amb
posat triumfal. Mentre ~~sent~~ We-Ly s'esmuny
per una porta.

— Ja veuen quina tina ha armaren.
Fins ara no sospitava jo que es trobés
de semblan cosa. No jugo mi el meu
company Campoe.

Aquesta perspectiva deixa ~~dos~~ al menys dos de la colla completament indiferents. Jo començo a penedir-me d'haver seguit aquest grapat de folls.

Veus-ai Me Ly-Yang, altra volta. Ve de beure diners, ignoro de quin caixa, per a sostenir la banca.

Solemnement, es tanquen amb pany i clau totes les portes. Es col·loca un vigilà davant de cada una. S'estenen cobertures verdes sobre les taules.

Bé! Ja ens tenim embolicats en una aventura perillosa. El joc està rigurosa-

sament prohibit. Si hi hagues una razzia ja ens tenim a tots detinguts.

Bella afer!, Demà tota la ciutat ~~una~~ plena sabia ~~que~~ amb sorpresa ~~inesp~~ l'inefable que aquella parella solitaria i desdamparada tenia vius.

~~Li dixo entreneure~~.

Li feig aquesta observació al magistrat-guia. El rin, rin i afirma amb pregona i elegant ironia

— Aquí no hi ha perill.

Al volt d'una taula gran ens hi assentem sis. El guia, un redactor d'un

25 Gran rotatin parisene, l'intrèprete (nets de xinès i d'angles) el meu company, jo i el banquer xinès. Aquest darrer, és un noi joine, fi, d'ullets vius, nets i astuts.

Damunt de la taula de joc es hi un un cartró dividit en quatre casilles numerades de l'u fins el quatre. Les jugadors hi posen un numero i hi depositan la quantitat desitjen. Si dos jugadors s'endivinen pel simpatia mateix número, ~~pen~~ s'compartiran perdues i ganancies.

El banquer, es constituei jugador

amb les maneres rèses que es al-tres, però cobrant un dos per cent net, a cada jugada beneficiosa que sia.

La sort serà determinada per un embut ordinari i un pilot de botons de calcotet (sense usar mots).

El banquer (els) projecta violentament sobre la taula i posa damunt del pilé ~~l'embut~~, ~~per~~ la part ample de l'embut. Després seguidament, i ~~alegant~~ polidament enretira l'embut, que ha format una divisió entre aquella benaurada democracia de botons. Ja tenim una

27 multitud sense interès, (la de port de fora) i una multitud apassionada (la de port de dins,) Aquesta ens te de dar la sort o la guinya.

El banquer comence de contar. 1, 2, 3, 4, 1, 2, 3, 4, 1 2, 3. 4.. 123... ha guanyat el numero 3 (la botonada de dins l'aubert es composa de quinze unitats dels botons,) El ~~banquer paga~~ al sortió posseidor de la casilla 3, ~~el dobre~~ segons de mans del banquer de la cantitat dispositada (menys el dret per cent que posse a la banca, en companyia de

29/ Aquella nit es jugava fort, Pilots i
Mes pilots de bitllets equivocadament sobre les casilles, i no menys nervioso
sament creu encreuiats, passaren d'una
butxaca a l'altra com ~~sense amb una~~ una gotxa folli
Els jugadors, elegantment silenciosos
perdien o guanyaven. Tots els esquadrons
creu canviants com els vents a la prim
vera. Ads esperonejaven gojosos, ads s'g
murmuren lamentablement desesperances
s'apagaren i s'enfuriren, com ~~l'aire~~ els
de Pirelli a la Plaça de Catalunya

30 Llumenons de la plaça de Catalunya.

El xinet no parpelleja.

Diuen que tot allò no era fet, però del manipular l'aparat, ~~els botons~~ i contare els botons amb una por d'autòmata. Els altres se'l miraven com un grupat d'orats, mirant un èsser posseidor de cervell normal equilibrat.

A mi, varen pelarme del fot a la primera jugada.

Em vaig retirar sense amenyagir-me estirfolant-me en la meva repugnancia al joc. Un altre que feia malpaper

31 era el meu company. No volgué ~~ni tolar les ca~~ ~~m'comentar el~~ mirar le sort.

Deia que per ser dee món jugaria. No podia deixar d'esser fidel a ell mateix, ho havia promés, feia amps, que mai no tocaria ni cartes ni altres eins de joc.

Les demés es reien d'ell. Jo l'aprovaro en un sellnei dèseret acompanyat de esguards simpatitzants.

Entretant l'embriaguesa s'apoderava dels jugadors. Tenien un aspecte ferotge.

32 El periodista francès ja ha perdut prop de 100 francs.

Wu Ly-Xang (passeig al voltant de la taula bo, fumant tranquil·lament la seva llarga pipa de pebrotera ~~i passejant al voltant de la taula~~.

El meu company, ~~s'ha~~ sembla enamorat ~~de l'esmentada pipa~~.

Wu-Ly-Xang: Ven-me la teva pipa!

Però és ~~impossible~~ el respon "no" amb ferms i repetits moviments de cap.

~~Mentre els jugadors perden el nivell de ira~~

L'un suplica. L'altre comenta

33 a perdre la paciencia. L'europeu ofereix diners, L'asiatic s'encongeix d'espatlles.

Davant l'insistencia del blanc, el que es digna obrir la boca. Silenci, l'esfinge parla: Sui, lentament

— Aquesta, pipa, no bona pipa per ~~fumar~~. Home blanc

— Si, si, bona pipa, excelent pipa. Jo pagar content

— No — ~~repetia~~ solemne Ube-Sy — No vull pipa, Jo mes rici que tu.

34 Un dels jugadors deixa anar una sarcàstica rialla.

— Que si ente de diners? Podem venir disposat a jugar dos milions, res no d'espanta.

El vell xines remuga:

— Dos milions, dos milions — i ferotgement xucla la seva estimada pipa.

— Vell canalla! — crida el mestrat, que perd desesperadament — Ara el que ens robes cada nit xi'a prots per portema!

We-Ly no respon. Però llença al jove francès, una mirada terrible.

35, August, amb desig certatim ~~bisel~~ ~~insister~~ li dirigeix una requesta.

— Dona la pipa a l. dona-li vell avar, ressin!

Per un moment es suspen el joc i tots a cor insistim.

— Dona-li!

— Dona-li!

Ara prenda el vell, Valèric, les ulleta esbiaixades despedeixen flametes d'odi.

S'arronsa d'espatlles, es ~~[illegible]~~ prema.

36, fot d'una, el pari sene, li diu:
amb sobtada seriositat.

— Vols que et digui una cosa, Ube-
dy? Aquesta negativa et ~~dura~~ serà malestruge
pratica

A les 3, ens retirem el meu company
i jo, ~~ab~~ fastigeejats, penedits d'
haver seguit aquesta colla.

Emporanem el North bill pard
tropical, on les vetlles son dolces
sota ~~el llum espagat~~ la pantalla
discreta, embolcallats en el classics

37 pores, conversant i fumant ....

Quan el cotxe ens deposita enfront de la nostra gentil avinguda de palmes, l'esperit se'ns aixampla amarat de pau i repos. Respirant l'aire fresc de la vall, que dú flaire de taronges i de felgueres, avancem per jardí ~~fosc~~, vers la llumpara familiar, que brilla entre el fullatge com un far d'amor dins la foscor,

Lo suspiro

— Quina vetllada mes amorosida!

38 Li el menys hagués optingut la pipa! repon l'amic.

* * *

Dos dies després la gran notícia s'escampà per la petita ciutat: Wl-Ly-Xang ha estat detingut i empresonat.

Fou atir, vint-i-quatre hores després de la mort ~~perduda~~ netejada en el barri xinès. — Alguns honrats ciutadans — funcionaris i mercaders — foren detinguts també.

Per casualitat no era allí, el nostre amic, ~~estudiant~~, parisec

39 Quin escandol per Papeete!

Quins comentaris mes saborosos! Potser l'affaire de la policia ha causat sensacio!

"L'Ue-Ly-Xang el pegot, miserable, posseint una casa de fóc! Qui ho havia de dir! I aquells ciutadans exemplars pares de familia, respectables comerciants, quina vergonya"

Axi discretejaven hipocritament la seva sent popeatera

H°/ Però nosaltres, els ben assabentats
ens quedem amb un pam de boca.
No comprenem tanta perversió en un
cervell de blanc, arrubia i conreat
Quin cinisme! Quin hipòcrit!

Ha d'haver-hi comentat ho en la
intimitat de la taula, davant l'éstupe-
fat silenciament de les serenes
Maoris.

— Tu creus que ell?...

No-pas! --- Però jo vos advertí a
Ue-Ty que allò de la pipa li portaria
malestruga.